

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Białymstoku**

Białystok, dnia 30 grudnia 2010 r.

**Jego Magnificencja
Rektor Politechniki Białostockiej
prof. zw. dr hab. inż. Tadeusz Citko**

LBI-4101-14-01/2010
P/10/123

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku przeprowadziła w Politechnice Białostockiej kontrolę wdrażania wyników badań naukowych, służących wprowadzeniu nowych technologii, w latach 2007-2010 (do 30 września).

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym 13 grudnia 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Rektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie wdrażanie przez Politechnikę wyników badań naukowych, służących wprowadzeniu nowych technologii, w latach 2007-2010 (do 30 września). Podstawą negatywnej oceny jest w szczególności niewdrożenie w okresie objętym kontrolą wyników żadnych prac naukowych.

Jednocześnie Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie podejmowanie działań, których realizacja może przyczynić się do transferu nowych technologii do gospodarki, w tym:

- działań w celu utworzenia akademickiego inkubatora przedsiębiorczości oraz spółki, zajmującej się komercjalizacją wyników badań naukowych i wspieraniem innowacyjności przemysłu krajowego,
- przystąpienie do realizacji dwóch projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.

---

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

1. Politechnika stworzyła właściwe warunki do komercjalizacji rezultatów badań naukowych. W dniu 29 grudnia 2006 roku Rektor Politechniki wydał zarządzenie w sprawie ustalenia wskaźników kosztów pośrednich dla poszczególnych rodzajów działalności Politechniki, zastąpione następnie zarządzeniami z 18 listopada 2008 roku i 18 maja 2010 roku. Ustalono w nich wysokość narzutu kosztów pośrednich (wydziałowych i ogólnouczelnianych) przy wykonywaniu prac umownych, wynoszącą od 18 listopada 2008 roku nie mniej niż 15% oraz wysokość planowanego zysku na co najmniej 5%.

W dniu 17 grudnia 2009 roku Senat Uczelni przyjął z kolei uchwałę w sprawie uchwalenia „Regulaminu ochrony i korzystania z własności intelektualnej w Politechnice Białostockiej”. Celem regulaminu było określenie zasad korzystania z wyników prac intelektualnych powstałych w Politechnice lub przy jej udziale oraz zasad zarządzania tymi wynikami, a także zasad ochrony interesów Uczelni i twórców tych wyników. Uregulowano w nim m.in. zasady korzystania i zarządzania prawami majątkowymi oraz osobistymi do programów komputerowych, baz danych, wyników prac intelektualnych studentów i doktorantów, projektów wynalazczych, a także zasady komercjalizacji wyników pracy intelektualnej Politechniki i podziału dochodów uzyskanych z komercjalizacji (40% dochodu przysługuje Uczelni, a 60% - twórcy).

W dniu 31 października 2005 roku utworzono natomiast Centrum Innowacji i Transferu Technologii Politechniki (zwane w dalszej części „Centrum” lub „CITT”), którego jednym z zadań był transfer wyników prac naukowych do gospodarki i administracji.

2. Podejmowane przez Uczelnię działania w celu stworzenia warunków do wykorzystania wyników badań naukowych i ich transferu do gospodarki były nieskuteczne, a utworzone CITT nie realizowało zadań ustalonych w art. 86 ust. 4 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku - Prawo o szkolnictwie wyższym², tj. sprzedaży lub nieodpłatnego przekazywania wyników badań i prac rozwojowych do gospodarki. W latach 2007-2010 (do 30 września) spośród zakończonych 51 projektów badawczych, zamawianych, celowych i rozwojowych, dofinansowanych środkami publicznymi w wysokości 6.949,6 tys. zł (z 99 realizowanych, o łącznej wartości dofinansowania wynoszącej 19.221,6 tys. zł), żaden nie został skomercjalizowany. Nie wdrożono również żadnego z 12 wynalazków, na które uzyskano patenty. Powodem była niewielka liczba projektów możliwych do wdrożenia oraz niezdefiniowanie projektów podlegających transferowi do gospodarki, ze względu na brak

---

² Dz. U. Nr 164 poz. 1365 ze zm.

informacji w CITT o liczbie i rodzaju uzyskanych patentów, spowodowany niewłaściwą współpracą z poprzednim rzecznikiem patentowym (dopiero od stycznia 2010 roku, tj. od przeniesienia poprzedniego rzecznika patentowego na inne stanowisko pracy, Centrum dysponuje takimi informacjami). W konsekwencji działalność CITT ograniczono głównie do pozyskiwania zleceniodawców usług świadczonych przez Uczelnię, polegających przede wszystkim na wydawaniu opinii, w szczególności o innowacyjności różnych przedsięwzięć oraz sporządzaniu analiz, ekspertyz, itp. (106 zleceń, tj. 71% zrealizowanych) oraz realizacji projektów dofinansowywanych ze środków Unii Europejskiej i Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Z tych samych powodów, jedynie jeden z 12 wynalazków, na które uzyskano patenty³ podlega ochronie patentowej. W pozostałych 11 przypadkach Uczelnia wniosła jedynie opłatę za pierwszy, trzyletni okres ochrony, warunkujący udzielenie patentu. W rezultacie, ochrona patentowa tych wynalazków – na mocy art. 90 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. Prawo własności przemysłowej⁴ - wygasła jeszcze przed uzyskaniem pozytywnej decyzji o udzieleniu patentu, co z kolei skutkowało niemożliwością sprzedaży jednej z zainteresowanych firm prawa do wynalazku na „*Lakierową kompozycję smarową i sposób otrzymywania powłoki smarowej z tej kompozycji*”.

Pozytywnych rezultatów nie przyniosła też realizacja umowy zawartej z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego, której przedmiotem było wykonanie przez CITT, w okresie od 5 grudnia 2007 roku do 31 grudnia 2009 roku - w ramach programu Ministra „*Kreator innowacyjności – wsparcie innowacyjnej przedsiębiorczości akademickiej*” - projektu pt.: „*Kreator Innowacyjności. Wsparcie innowacyjnej przedsiębiorczości akademickiej – tworzenie i wdrażanie uczelnianych systemów komercjalizacji technologii, tworzenie i obsługa baz danych, finansowanie udostępnienia aparatury badawczej uczelni przedsiębiorstwom prowadzącym działalność na podstawie wyników badań naukowych powstających na uczelni oraz komercjalizujących wiedzę i umiejętności zespołów badawczych działających na uczelni, działalność informacyjno-promocyjna*”⁵, dofinansowanego kwotą 81,7 tys. zł. Opracowana elektroniczna baza danych, nie spełnia bowiem pożądaných efektów, polegających na usprawnieniu

³ Z 65 zgłoszeń patentowych dokonanych w latach 1999-2010, Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej rozpatrzył 17, z których w 12 przypadkach wydał decyzję w sprawie udzielenia patentu.

⁴ Dz. U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1117 ze zm.

⁵ Jednym z jego celów było wzmocnienie systemu komercjalizacji wyników prac badawczo-rozwojowych kadry Uczelni (dzięki realizacji projektu wzrosnąć miała m.in. liczba technologii wdrażanych w przemyśle).

komunikacji pomiędzy środowiskiem naukowym a przedsiębiorstwami. Pomimo wystąpienia Dyrektora Centrum do dziekanów wszystkich wydziałów, spośród wykonanych trzech modułów tej bazy, jedynie „baza laboratoryjna” zawiera dane (o posiadanej aparaturze, jej parametrach i możliwości zastosowania), pozwalające na realizację zakładanego celu. W „bazie eksperci” zarejestrowanych było zaś jedynie 37 pracowników Uczelni, w tym jedynie jedna osoba z tytułem profesora, a w „bazie projektów” - inaczej niż podano w celach szczegółowych wniosku złożonego do Ministerstwa - zamieszczono informację o aktualnie realizowanych 231 projektach prowadzonych przez pracowników Politechniki oraz projekty realizowane w latach poprzednich, bez względu na to czy nadają się one do komercjalizacji (np.: „*Piec w tradycyjnym budownictwie ludowym i współczesnej architekturze Podlasia*”, „*Brutalizm w architekturze – geneza, twórcy, formy*”, „*Architekci dawnych kresów północno-wschodnich Rzeczypospolitej*”).

3. Politechnika podejmowała w ostatnim okresie prawidłowe działania, których realizacja przyczynić się może do nawiązania efektywnej współpracy Politechniki z przedsiębiorstwami z terenu województwa podlaskiego oraz powstania spółek spin-off i spin-out, a w rezultacie - do transferu nowych technologii do gospodarki, w tym:
  - przystąpiła do realizacji dwóch projektów dofinansowanych w ramach programu operacyjnego Kapitał Ludzki, tj. projektu „*Profesjonalne kadry przedsiębiorstw województwa podlaskiego*”, polegającego na zorganizowaniu (od 1 lipca 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku) 33 szkoleń dla 550 pracodawców i pracowników 76 firm z województwa podlaskiego⁶ oraz projektu „*Wzmocnienie potencjału kadr nauki i biznesu poprzez transfer wiedzy w regionie*”, polegającego na zorganizowaniu (od 1 grudnia 2009 roku do 30 listopada 2011 roku) w podmiotach gospodarczych staży 40 pracownikom naukowym i naukowo-dydaktycznym oraz szkoleń dla 40 osób ze społeczności akademickiej (pracowników, doktorantów, studentów i absolwentów) z zakresu rozpoczynania własnej działalności gospodarczej typu spin-off i spin-out⁷;
  - przystąpiła do utworzenia akademickiego inkubatora przedsiębiorczości, w ramach projektu pn.: „*Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości i Wybranych Nowych Technologii Politechniki Białostockiej*” (umieszczonego na indykatywnym wykazie indywidualnych projektów kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego

⁶ Wysokość dofinansowania ze środków UE wyniesie 847,2 tys. zł, a wkład własny Uczelni – 260,9 tys. zł.

⁷ Wysokość dofinansowania ze środków UE – 999 tys. zł.

Województwa Podlaskiego 2007 – 2013⁸), w którym do 2017 roku siedzibę ma znaleźć 35 nowopowstałych firm, w tym 30 założonych przez studentów;

- utworzyła w sierpniu 2010 roku Instytut Innowacji i Technologii Politechniki Białostockiej Spółka z o.o., powołany - ze względu na niezadowalające rezultaty działalności CITT - w celu komercjalizacji wyników badań naukowych Uczelni i wspierania innowacyjności przemysłu krajowego. Spółka ma przejąć zarządzanie własnością intelektualną, wspierać organizacyjnie i kapitałowo wdrażanie wynalazków pracowników i studentów Politechniki poprzez wyszukiwanie inwestorów lub powoływanie spółek.

4. Uczelnia podejmowała działania w celu realizacji *Regionalnej strategii innowacji województwa podlaskiego*, głównie poprzez realizację przedsięwzięć współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej (do 2009 roku realizowano siedem takich projektów, a obecnie – 13).

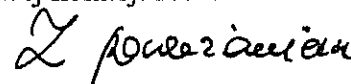

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) zdefiniowanie projektów badawczych, których wyniki podlegać mogą komercjalizacji,
- 2) podjęcie skutecznych działań w celu komercjalizacji wyników badań naukowych.

* * *

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Rektora, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonaniu wniosków lub o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków, lub o przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Rektorowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli
z up.

Agata Katarzyna Ciupa
WICEDYREKTOR

⁸ Koszty kwalifikowalne projektu określono na 4.056 tys. zł, z czego wysokość dofinansowania ma wynieść 2.028 tys. zł, w tym 1.723,8 tys. zł (42,5%) z EFRR i 304,2 tys. zł (7,5%) z budżetu państwa. Pozostałe koszty mają zostać pokryte środkami własnymi Uczelni.